

**MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NATIONALE**

**CONSILIUL
JUDEȚEAN
GORJ**

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN GORJ
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ
Localitatea Târgu Jiu, Str. Tismana, Nr. 1A, Codul Poștal 210 205, Județul Gorj
Telefon / Fax: 0253 / 210 313, E-mail: office@cjraegorj.ro, WebPage: http://www.cjraegorj.ro

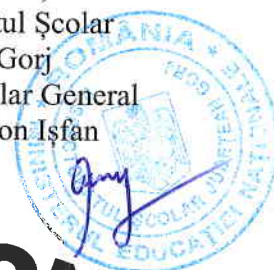
Nr. 3402 / 20.7.2017

Nr. 1969 / 07.11.2017

Aprobat,
Centrul Județean de Resurse și
Asistență Educațională Gorj
Director
Prof. Tulpan Ofeția

Avizat,
Inspectoratul Școlar
Județean Gorj
Inspector Școlar General
Prof. Ion Ișfan

CAMPANIA EDUCAȚIONALĂ „ÎMPREUNĂ!”

Elaborare,
Prof. Daniela Șcheau
Prof. Nicoleta Popescu

Coordonator campanie
Prof. Popescu Nicoleta

Signature

2017

Argument

Data de 3 decembrie marchează **Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități**. La nivel mondial, aproximativ 10% din populația lumii, respectiv 650 de milioane de oameni, trăiesc cu o formă de handicap.

„**Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități**” este sărbătorită și în România. Procesul de egalizare a șanselor pentru copiii cu dizabilități trebuie mult accelerat pentru că numeroase bariere împiedică acești copii să primească tot sprijinul de care au nevoie pentru a crește și a se dezvolta ca viitori cetățeni ai României. Experiența și expertiza în domeniul dizabilității încurajează acțiunea comună de susținere a tuturor celor care cred în faptul că suntem responsabili pentru eliminarea tuturor obstacolelor care separă copiii cu dizabilități de ceilalți copii și îi condamnă la marginalizare sau segregare.

Principalele bariere în incluziunea școlară sunt:

- Inexistența unei legislații coerente și a unei strategii pe termen lung;
- Lipsa unității între diferite politici/strategii naționale (educație, sănătate, protecție socială, incluziune pe piața muncii);
- Imposibilitatea de a accede la toate spațiile și resursele școlii, în condițiile în care sunt accesibilizate doar intrările în școală;
- Dificultatea transportului către/de la școală ;
- Informarea și pregătirea insuficientă a cadrelor didactice privind lucrul cu copilul cu dizabilități (*nu știu cum să abordeze un copil cu nevoi speciale și au dificultăți în lucrul cu acesta*), rareori instrumentele specifice educației fiind adaptate la nevoile individuale ale copilului ;
- Insuficiența programelor de recuperare/serviciilor de specialitate de pe raza de domiciliu al copilului sau a inaccesibilității acestora (*cost, distanță fizică, program*);
- Indisponibilitatea obiectivă – *clase numerice prea mari* - sau subiectivă – *neștiința, teama cadrelor didactice că ceilalți copii ar putea leza fizic copiii cu dizabilități* (îi pun să stea într-un colț protejat) ;.
- Timp prea puțin alocat de profesorii de sprijin copiilor cu dizabilități (aceștia lucrează 16 ore pe săptămână, au 8 copii, ceea ce înseamnă 2 ore/săptămână/copil) ;
- Probleme legate de toleranța colegilor de clasă, a părinților acestora, a cadrelor didactice (*refuzul acestora de a-i accepta în școală/clasă*);

- Resurse insuficiente (*număr insuficient de profesori de sprijin; programele adaptate sunt realizate pentru puțini copii*);

Fiecare copil cu dizabilități are dreptul la o viață împlinită și decentă, să i se garanteze demnitatea, să i se favorizeze autonomia și să i se faciliteze participarea activă la viața comunității. Cu toate acestea se constată că programele, proiectele educaționale care includ copii cu dizabilități sunt reduse ca număr și impact.

Societatea este puțin tolerantă cu diferența, de unde și alocările bugetare mici pentru dezvoltarea de servicii locale.

Birocrația excesivă și veniturile mici, în cea mai mare parte, ale familiilor care au în îngrijire copii cu handicap, precum și lipsa informațiilor de calitate despre tratamente, servicii existente, drepturi ale persoanelor cu dizabilități, favorizează ratarea oportunităților și așa foarte reduse pentru dezvoltarea abilităților copiilor cu dizabilități,

Copiii cu cerințe educative speciale sunt discriminați, marginalizați și chiar excluși din viața comunității, în foarte multe cazuri. Ei sunt puțin vizibili: de multe ori nu au cum să iasă din casă, în multe cazuri nu sunt acceptați în școala obișnuită, părinții nu le pot achiziționa dispozitivele tehnice necesare, nu sunt în parc la joacă, nu sunt ascultați sau nu-și găsesc formele de comunicare .

Este foarte important de reamintit în acest context faptul că, în anul 2009, Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului a emis o serie de recomandări statului român cu privire la drepturile copiilor cu dizabilități și cu referire la articolul 23 al Convenției, printre care:

- Să elaboreze o amplă politică națională specială privind persoanele cu dizabilități, care să promoveze exercitarea tuturor drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către toți copiii cu dizabilități, cu scopul participării depline a acestora la viața societății;
- Să garanteze punerea în practică a legislației care oferă protecție persoanelor cu handicap, dar și programe și servicii adresate copiilor cu dizabilități;
- Să elaboreze programe de identificare și intervenție timpurie;
- Să organizeze cursuri de formare pentru profesioniștii ce lucrează cu copiii cu dizabilități, cum sunt personalul medical, paramedical și conex, profesorii și asistenții sociali;

- Să inițieze campanii de sensibilizare față de drepturile și nevoile speciale ale copiilor cu dizabilități, să încurajeze incluziunea lor în societate și să prevină discriminarea și instituționalizarea acestora;
- Să continue și să finalizeze planurile de ratificare a Convenției Internaționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități (ratificată de România prin Legea nr. 221/2010) și să analizeze posibilitatea ratificării Protocolului opțional al acesteia;
- Să armonizeze definițiile termenului „dizabilitate” și să încerce să reunească responsabilitățile privitoare la colectarea informațiilor și la monitorizarea într-o singură agenție.

Zilele din calendarul ONU destinate sensibilizării pe anumite teme din zona dizabilității constituie bune prilejuri pentru organizarea de evenimente cu scop educativ, informativ, de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități și de prezentare a serviciilor care le pot asigura acestora participare activă și incluziune socială deplină.

Ziua de 21 martie își propune să crească nivelul de informare al populației referitor la persoanele cu Sindrom Down și să combată niște percepții sociale total eronate, care privează aceste persoane de dreptul la o viață activă. Inițiată încă din anul 2006, ziua de 21 martie a fost recunoscută și introdusă în calendarul oficial al ONU prin Rezoluția adoptată în data de 19 decembrie 2011 iar din 2012 este sărbătorită în toate cele 192 de state membre ONU. Dată a fost aleasă de către Down Syndrome Internațional (DSI) ca *Zi Internațională a Sindromului Down* pentru a simboliza *unicitatea* persoanelor cu Sindromul Down.

În anul 2007, ONU a declarat ziua de 2 aprilie ca *Zi Internațională pentru Conștientizarea Autismului*. Una dintre acțiunile internaționale organizate cu acest prilej și foarte cunoscută este Light It Up Blue prin care, în 1 și 2 aprilie, se iluminează în albastru clădiri importante din întreaga lume: Empire State Building din New York City, Turnul CN din Toronto, Turnul Eiffel din Paris, Palatul Parlamentului din București, Opera din Timișoara.

Pentru perioada 2013 – 2017, UNICEF a semnat un nou acord de parteneriat cu Guvernul României cu referire la acțiuni concentrate pe copiii vulnerabili și a inițiat deja acțiuni în acest sens. În data de 23 aprilie 2013, a avut loc o primă întâlnire de lucru pe tema *Comunicare și advocacy pentru drepturile copiilor cu dizabilități*, cu organizațiile neguvernamentale reprezentative. Prin toate aceste manifestări se scot la lumină lucruri neștiute despre capacitățile, abilitățile, voința și curajul de a înfrunța, zi de zi, barierele pe care societatea le

pune încă în calea realizării depline a copiilor cu dizabilități, dar și nevoia lor de servicii complexe și terapii, de tehnologii sau sprijin pentru părinți.

Prin Campania educațională „Împreună!”, desfășurată în perioada decembrie 2016-februarie 2017 ne propunem creșterea gradului de înțelegere și de acceptare a copiilor cu cerințe educative speciale. Cu cât gradul de conștientizare crește, cu atât societatea își realizează responsabilitățile și își consolidează valențele constructive și suportive pentru a contribui la eliminarea prejudecăților și stereotipurilor, a discriminărilor, în folosul dezvoltării depline a potențialului fiecăruia dintre copiii cu dizabilități.

Scopul campaniei:

- ✓ Formarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de problematica persoanelor cu dizabilități;

Obiective:

O1: Identificarea grupurilor-clasă cu nevoi de consiliere școlară privind specificul proiectului;

O2: Implicarea elevilor în activități de consiliere de grup având drept scop informarea, sensibilizarea și conștientizarea față de fenomenul CES;

O3: Exprimarea de către elevi a opiniei cu privire la fenomenul CES;

O4: Culegere de idei de mini-proiecte care să se refere la problematica integrării persoanelor cu dizabilități;

O5: Evaluarea finală a proiectului.

Etapele campaniei:

A. Titlul activității: Înțelegem și acceptăm diferențele!- modul de consiliere școlară

Data/perioada de desfășurare: decembrie 2017-martie 2018

În această etapă se desfășoară activități de consiliere de grup structurate în patru categorii:

- I. Activități prin care se urmărește crearea unei atmosfere de deschidere și destindere, sigure printre participanți și facilitarea intercunoașterii, comunicării și colaborării.
- II. Activități care au ca scop conștientizarea elevilor asupra problematicii persoanelor cu dizabilități și a integrării lor în societate.
- III. Activități care au ca scop conștientizarea elevilor cu privire la faptul că un copil cu

dizabilități are dreptul la o viață decentă și deplină. El are dreptul la îngrijire, educație, asistență medicală și instruire specială.

Profesorul consilier va selecta și desfășura acele activități care corespund cel mai bine nevoilor educaționale ale elevilor din unitatea de învățământ în care își desfășoară activitatea.

IV: Activități care se vor desfășura în data de **6 decembrie 2017 în toate unitățile de învățământ în care se implementează campania.**

B: Concurs de desene, eseuri, compuneri, povești de succes, etc, având ca temă principală integrarea socială a copiilor și tinerilor cu dizabilități intelectuale (aprilie-mai 2018);

C: Culegere de idei de proiecte care să se refere la problematica persoanelor cu dizabilități (iunie 2018).

Scurtă informare

❖ Ce este un elev cu cerințe educative speciale?

Încercați să vă imaginați cum arată o persoană cu dizabilități ! Vă imaginați pe cineva tânăr sau mai în vârstă? Are persoana respectivă un anumit fel de a arăta? De multe ori gândim stereotip despre ce simt și cum se comportă aceste persoane.

Un elev cu cerințe educative speciale (CES) este un elev care manifestă, pornind de la criteriile medicale, psihologice și sociale, o incapacitate, o tulburare sau dificultăți fizice, senzoriale, intelectuale.

Copiii și adulții cu deficiențe vizuale, intelectuale, locomotorii sau de auz se simt foarte des excluși. Sunt multe obstacole care îi împiedică să fie la fel ca ceilalți și majoritatea acestora sunt impuse de către societate. Ca această stare de fapt să fie schimbată trebuie să fie schimbate mentalitățile oamenilor, atitudinile acestora, chiar și structurile clădirilor.

Persoanele cu cerințe educative speciale se confruntă cu **restricții de participare și cu impunerea unor limite** în desfășurarea diverselor activități cotidiene.

❖ Ce nevoi specifice poate avea un elev cu cerințe educative speciale?

Piramida lui Maslow descrie ierarhizat nevoile ființei umane. Satisfacerea acestor nevoi este condiționată social, personal și, în cazul unui copil cu cerințe educative speciale, îngreunată deseori de incapacități, lipsuri sau insuficiențe ale persoanei.

Nevoia educativă specială constă în dificultatea obținerii satisfacției școlare pentru că și persoanele cu cerințe educative speciale își proiectează viitorul, își doresc realizări

profesionale, sociale, familiale. Nevoile speciale decurg din specificul deficiențelor care se transformă în imperative la adresa școlii și a comunității în general. Școala este solicitată să ofere mediul propice oricărei ființe umane pentru instrumentarea în vederea supraviețuirii, calității vieții, deciziei de carieră, învățării permanente și adaptării la schimbările vieții sociale.

❖ Care sunt cerințele pe care le adresează educației?

Persoanele cu cerințe educative speciale au **nevoie de acceptare și de integrare.**

Lipsa de sensibilizare este identificată ca o consecință a insuficienței informații și a lipsei de empatie. (*“Nu poți să duci un copil bolnav între alți copii normali, pentru că nu este acceptat. Copiilor normali nu le place să fie în preajma unui copil cu handicap” - extras din alocuțiunea unui părinte. Aceeași părinți care au fost intervievați relatează că are loc o distanțare a prietenilor, rudelor și cunoscuților în momentul în care ai un copil “special”*).

Principalele dificultăți identificate de părinți în sistemul de educație românesc:

- Nu exista o echipă completă de specialiști care să lucreze cu copiii cu CES integrați în învățământul de masă;
- Insuficienta dotare a școlilor cu echipamente speciale, adaptate la nevoile concrete ale persoanelor cu cerințe educative speciale;
- Alternative profesionale minimale pentru copiii cu CES;
- Inexistența spațiilor special amenajate pentru petrecerea timpului liber cu copiii cu dizabilități.

Reținem faptul că a avea o dizabilitate nu este un lucru rău. Poate să fie chiar ceva de care poți să fii mândru. Toți suntem diferiți și toți avem abilități diferite. Fiecare copil poate fi ambasadorul familiei, comunității, societății.

Fetele și băieții cu dizabilități sau cu cerințe educative speciale au aceleași drepturi ca toți copiii:

- Dreptul de a merge la școală;
- Dreptul de a se juca;
- Dreptul de a fi protejați împotriva violenței;
- Dreptul de a fi implicați în deciziile care îi privesc;

- Dreptul de a avea acces la tehnologie (exemplu: *calculatorul poate avea o tastatură Braille sau un sintetizator de limbaj care să pronunțe cuvintele care apar pe monitor*);
- Dreptul de a se mișca și de a acționa independent.

Unii autori arată că dificultățile de relaționare ale adulților și copiilor cu deficiențe, mai ales intelectuale, se datorează câtorva factori: dificultăților de percepere și de înțelegere a expresiilor faciale și a elementelor paraverbale ale comunicării, tulburărilor de limbaj și dificultăților de inițiere și susținere a unei conversații, lipsa conștientizării limbajului nonverbal și a spațiului personal optim pentru comunicarea în diverse situații.

Se pare că există o strânsă corelație între severitatea deficienței intelectuale și abilitățile de a comunica și de a întreține relații adecvate cu ceilalți. Cercetătorii au arătat că persoanele cu deficiență severă stabilesc relații, mai ales, cu persoane fără deficiență care le pot înțelege modalitățile de comunicare (există multe situații în care un alt adult care nu cunoaște copilul cu deficiență nu poate înțelege ce comunică acesta).

Slabă relaționare socială a copiilor cu dizabilități poate fi explicată și prin faptul că ei sunt privați de șanse reale de a întâlni alți oameni, iar atunci când au această ocazie nu pot profita de ea decât cu sprijinul necesar din partea altor persoane. Acest lucru este foarte evident în cazul copiilor cu deficiențe care trăiesc într-un mediu instituționalizat, ei stabilind mai puține relații apropiate cu alte persoane. Lipsa autonomiei, a controlului resurselor și a intimității face ca adulții care au trăit într-un mediu instituționalizat să stabilească mai greu relații cu ceilalți. În condițiile în care respectul de sine și demnitatea le-au fost minimalizate, este greu să mai simtă respect pentru alții și să mai relaționeze corespunzător.

În cazul în care copilul locuiește cu familia, varietatea relațiilor în care este angajat îi influențează decisiv dezvoltarea. Astfel:

- *Relațiile părinți – copii* contribuie la dezvoltarea deprinderilor de rezolvare a conflictelor și a celor legate de intimitate.
- *Relațiile cu frații și surorile* pot proteja copiii în cazul existenței unor situații stresante în familie, amplifică dezvoltarea cognitivă a copilului și au, de asemenea, o mare influență în angajarea, respectiv non-angajarea, în acte de comportament reprobabile.
- *Bunicii și alți adulți din familie* pot servi ca modele de roluri sociale. Bunicii reprezintă o sursă de suport și influență, precum și o sursă de informații privind istoria și cultura familiei.

- *Relațiile cu adulții din afara familiei (profesori, vecini, „unchi și mătuși” care nu au legătură de rudenie cu familia).* Aceste persoane pot oferi modele comportamentale, pot oferi copiilor întăriri pozitive sau negative, pot introduce copiii în diverse contexte și interacțiuni sociale. În astfel de relații pot să apară sfaturi, suport emoțional, oportunități de socializare, modele reale de comportament pozitiv care nu sunt întâlnite în familie. Aceste relații au fost asociate cu deprinderi mai bune legate de stabilirea încrederii, de manifestare a compasiunii, precum și cu o stimă de sine mai înaltă.
- *Relațiile cu persoanele de aceeași vârstă.* În cadrul relațiilor de prietenie se dezvoltă autonomia, deprinderile de cooperare, încrederea în sine. În cadrul acestor relații adolescenții învață să ia decizii în colaborare, să-și exprime empatia și să-și aprofundeze punctele de vedere. Se pare că relațiile pozitive cu ceilalți descurajează agresivitatea, tensiunea emoțională și comportamentele antisociale.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

I. Activități prin care se urmărește:

- ✓ Crearea unei atmosfere de deschidere și destindere, sigure printre participanți;
- ✓ Consolidarea colectivului de elevi;
- ✓ Evidențierea mesajului că fiecare persoană est unică și valoroasă;
- ✓ Consolidarea abilităților de comunicare eficientă;
- ✓ Stimularea spiritului de echipă;
- ✓ Dezvoltarea unui climat afectiv pozitiv;
- ✓ Facilitarea intercunoașterii, comunicării și colaborării;

☐ Asemănări și diferențe

Profesorul consilier invită elevii în fața clasei sau într-un alt spațiu care să le permită deplasarea cu ușurință. Sarcina elevilor este de a se grupa pe rând la comanda profesorului consilier în funcție de următoarele criterii:

- ✓ Luna nașterii
- ✓ Culoarea părului;
- ✓ Culoarea ochilor;
- ✓ Ocupații preferate;
- ✓ Gen (fete, băieți) ;
- ✓ Zodie;
- ✓ Mâncarea preferată.

După realizarea sarcinii, copiii vor fi întrebați despre emoțiile trăite în cadrul grupului. Cum s-au simțit sau cum s-ar fi simțit dacă nu ar fi aparținut niciunui grup? Ce lucruri noi au aflat despre colegii lor? Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc de colegii lor? Dacă au fost vreodată tratați cu indiferență din cauză că sunt diferiți de alți oameni, cum au procedat?

Profesorul consilier va concluziona asupra faptului că oamenii sunt diferiți în privința aspectului exterior și al personalității, dar au și multe lucruri în comun. Cel mai important lucru e că suntem oameni. Fiecare dintre noi este unic, avem calități, dar și defecte, avem propriul nostru fel de a simți, de a gândi și de a stabili relații cu ceilalți. Ce-ar fi să ne cheme pe toți la fel? Cum ar arăta lumea dacă toți copacii ar fi la fel? Nici măcar două picături de rouă nu sunt identice! Frumusețea lumii constă tocmai în bogăția acestei diversități a ființelor și lucrurilor care există pretutindeni!

Aceste diferențe nu știrbesc nimănui dreptul la o viață normală în cadrul societății. Fiecare s-a născut pentru a-și pune în valoare propria personalitate, propria unicitate și propria esență. Fiecare este unic pe acest pământ și acest lucru trebuie respectat și apreciat cum se cuvine.

- **Tehnica ziarului vorbitor** este un exercițiu extrem de simplu prin care se cere elevilor la începutul unei ore să-și exprime sentimentele produse de ziua respectivă acționând asupra unui ziar pe care l-a primit de la profesor (*ruperea ziarului poate desemna sentimente de frustrare, de furie, etc, acumulate de elev*). Ceilalți elevi vor trebui să descrie în cuvinte starea persoanei respective și să-i ofere acesteia ceva din starea lor (de bucurie, de exemplu). Astfel poate fi realizat un echilibru emoțional al elevilor înainte de începerea unei ore de consiliere.

□ **Cu cine ți-ar plăcea să locuiești în aceeași casă?**

Elevii sunt solicitați să se gândească la următoarea întrebare :”***Cu cine ți-ar plăcea să locuiești în aceeași casă?***” și să selecteze din variantele de mai jos, argumentând:

- cu o mama singură cu 3 copii mici al căror tată este negru și își vizitează fiii ocazional, aducându-și atunci și câțiva prieteni;
- cu o familie care are o fată de 17 ani, din clasa a-XI-a; tatăl ei e funcționar bancar, mama e profesoară;
- cu o bătrână de 70 ani trăind dintr-o pensie infimă;
- cu o familie de țigani formată din 5 persoane; tatăl lucrează ocazional și este șomer aproape totdeauna; ei fac parte dintr-o familie mare (șatră) cu obiceiuri puternice și le place să țină festivități;

- cu un cuplu american fără copii:soțul e diplomat, soția e casnică și au 3 câini;
- cu o fată studiind pianul și îl practică regulat după-amiezile.

Se prezintă clasei/grupului de elevi variantele selectate și motivele care au stat la baza acestor alegeri. Se evidențiază atitudinile discriminatorii/nondiscriminatorii ale elevilor exprimate prin prejudecăți și stereotipii.

☐ **Obiecte găsite**

Este o tehnică producătoare de amuzament și energie, contribuind la dezvoltarea abilităților de comunicare și negociere. Se va cere elevilor ca timp de câteva minute să iasă din clasă și să revină aducând cu sine un obiect pe care l-au găsit în afara clasei. Ei au sarcina de a prezenta cât mai frumos obiectul respectiv și, chiar mai mult, să convingă profesorul să îl cumpere.

☐ **60 de secunde**

Profesorul consilier îi roagă pe elevi să se ridice și să țină ochii închiși. La comanda START elevii începe să numere în gând până la 60 și să se așeze pe rând după ce au terminat de numărat. Odată ce au terminat de numărat se pot așeza pe scaune și să deschidă ochii, fără să vorbească.

Profesorul consiliere evidențiază că oamenii sunt diferiți, dar au și puncte comune, că fiecare este unic, valoros prin ceva și că merită respectat.

☐ **Dominouri**

Un elev/ elevă din grup este invitat în fața clasei și dezvăluie celorlalți două trăsături personale, cum ar fi: "Sunt fată și am doi frați"; apoi, cine e fată vine și o ține de mâna dreaptă, de exemplu, și altcineva care are doi frați o ține de mâna stângă. Fiecare dintre cei doi elevi vor preciza trăsătura comună și o trăsătură nouă pentru mâna rămasă liberă: sunt fată și am ochii căprui, de exemplu. Toți elevii trebuie să ia parte la realizarea dominoului, astfel ca în final să se realizeze un cerc în care toți sunt uniți. Dacă vreo trăsătură nu mai există la nimeni altcineva în grup și dominoul nu se mai potrivește, atunci alegeți alta, astfel încât lanțul să fie continuat. Trăsăturile date sunt doar exemple. Fiecare poate alege sau începe cu orice caracteristică pe care o consideră relevantă, fie ea vizibilă sau nu. E important ca elevii să aibă contacte fizice, ceea ce favorizează existența unui sentiment de grup mai puternic. Dacă trăsăturile încep să se repete, cereți-le participanților să vină cu idei noi. E foarte bine

dacă trăsăturile nu sunt prea simple. Ele pot fi vizibile (culoarea hainelor sau a părului), invizibile sau personale (hobbyuri, mâncarea favorită, meseria dorită, cântecele favorite.....). Acest joc trebuie să se desfășoare repede, pentru ca elevii să nu se plictisească așteptând să se pună în locul potrivit. Formarea unui cerc revigorează sentimentul de grup.

☐ Spate în spate

Grupul este împărțit în perechi. Partenerii din fiecare pereche vor sta pe ciuci, rezemați spate în spate. Sarcina lor este să se ridice, ajutându-se unul pe celălalt, fără a folosi mâinile. Dacă încalcă această regulă sau dacă greșesc, vor relua exercițiul de la început. Jocul continuă prin împărțirea membrilor grupului în echipe de câte 4 sau 8 elevi.

Discuții: Cum vi s-a părut acest exercițiu: ușor sau greu? Ce vi s-a părut dificil la acest exercițiu? Cum ați reușit să vă ridicați: ce ați făcut, ce resurse ați folosit? Cum v-ați simțit în timpul realizării exercițiului? Ce ați învățat în urma lui?

Concluzia: A trăi în societate înseamnă a trăi împreună cu cei din jur. Dacă nu știm cum să comunicăm sau nu vrem să colaborăm cu cei din jur, chiar și cele mai simple probleme de viață devin complicate. Uneori e nevoie să renunțăm la egoism și să îl ajutăm pe cel de lângă noi să se ridice, pentru ca și noi, la rândul nostru, să ne putem ridica.

☐ Pânza de păianjen

Copii se așază în cerc. Profesorul dă unui copil ghemul de sfoară, sarcina fiind următoarea: să țină un capăt al sforii, după care să arunce ghemul unui coleg/colege, spunând înainte de a arunca ghemul numele și o calitate a acestui coleg/colege , sau un motiv pentru care îl/o simpatizează. La rândul său, colegul care a primit ghemul va ține bine de sfoară astfel încât să fie întinsă de la primul coleg la el, aruncând apoi ghemul mai departe, după regulile mai sus amintite. În final toți copii din clasă se vor ține de sfoară, aceasta formând o "pânză de păianjen" în mijlocul cercului.

Discuții: Se poate sugera, de exemplu, că sfoara reprezintă legăturile care există într-un colectiv, în clasa respectivă. Dacă cineva nu s-ar mai ține de sfoară, pânza nu ar mai fi completă - deci fiecare are un rol și este important în viața clasei. Profesorul poate tăia apoi cu o forfecuță "pânză de păianjen" în unul sau în două locuri, explicând copiilor că uneori sunt prietenii care se rup, dar că acestea pot fi refăcute, "înnodate", devenind și mai puternice (pentru a arăta această idee, se leagă capetele de sfoară tăiate anterior, astfel încât legătură va fi mai strânsă).

Sugestii pentru profesori:

- asigurați-vă că sfoară pe care doriți să o utilizați este suficient de lungă pentru a ajunge la toți copiii clasei și suficient de rezistentă pentru a nu putea fi ruptă de aceștia;
- ținând cont că primul copil, cel care începe jocul, nu va mai primi ghemul de la un alt coleg, spuneți-i dumneavoastră o calitate pentru a nu-l lăsa pe din afară. Puteți alege pentru început un copil pe care nu ați avut până acum ocazia să îl lăudați în fața clasei, având astfel o posibilitate de a-l valoriza.

☐ **Inimi colorate:**

Elevii sunt așezați în cerc. În mijlocul cercului, pe podea, sunt amplasate inimi de hârtie de diferite culori. Pe fiecare inimă este scris numele unui elev din clasă și fiecare inimioară este legată cu un fir de ață. Fiecare elev va extrage inima cu numele unui coleg pe care va nota răspunsuri la următoarele întrebări:

-Ce-mi place la acest coleg?

-Ce-am făcut deja pentru ea/ el?

-Ce mi-ar lipsi dacă n-ar fi cu noi aici?

Elevii pot adăuga orice lucru pozitiv despre colegul lor. Fiecare elev vorbește despre colegul său, iar la final toate inimile se prind între rezultând un lanț al inimilor.

Se va adresa următoarea întrebare: „De ce credeți că inimile au culori diferite și nu doar una singură?”

☐ **Scaunele muzicale**

Versiunea 1:

Un număr de scaune, mai puțin cu unul, decât numărul copiilor, sunt dispuse în cerc. Elevii fac înconjurul scaunelor, pe un fond muzical dacă se poate. De îndată ce muzica se oprește sau când profesorul consilier zice stop sau bate din palme, toți trebuie să se așeze cât mai repede posibil. Întrucât numărul scaunelor este cu unul mai mic decât al copiilor, inevitabil un copil va rămâne fără scaun. Jucătorul care nu a găsit scaun este eliminat și privește în continuare jocul dintr-o parte. La fiecare tur, animatorul înlătură unul sau două scaune, urmând ritmul dorit al jocului. La sfârșit există un singur câștigător.

Versiunea 2 (de cooperare)

Același joc, doar că elevul care nu a găsit scaun trebuie să se așeze pe genunchii unui elev care se găsește lângă el. Astfel se dezvoltă încrederea în celălalt și simțul contactului. Este important să se observe dacă cineva caută sistematic să se așeze pe genunchii unui anumit coleg (aceasta înseamnă că nu îndrăznește să se așeze pe genunchii colegului care se găsește în proximitate) și să fie încurajată să aibă încredere și în alții. La sfârșitul jocului, se pot lăsa

două sau trei scaune, în funcție de mărimea grupei, și toți elevii se vor pomeni claie peste grămadă. În consecință, toți sunt câștigători și trăiesc zgomotos clipe de satisfacție și plăcere.

- ✓ În plan psihosocial, copiii își dezvoltă încrederea și respectul față de celălalt, prin așezarea pe genunchii altuia;
- ✓ În plan mental, atenția, observarea, concentrarea sunt importante pentru a putea găsi un scaun;
- ✓ În plan fizic, urmărind grupul, simțul ritmului va fi prezent datorită muzicii și a deplasărilor dansante și nu alergând. Iuțea reacției este necesară atunci când trebuie găsit un scaun cât mai repede.

Feedback: Ce vi s-a părut mai ușor /mai dificil în acest joc?, Cum v-ați simțit să vă așezați pe genunchii cuiva?, Ați ales, de fiecare dată, persoana pe genunchii căreia să vă așezați?, Dacă da, de ce și cum ?, Ce versiune ați prefera să mai jucați? De ce etc.?

☐ **Vrăjitoarele și sătenii**

Elevii sunt așezați în cerc cu ochii închiși. Profesorul consilier desemnează vrăjitoarele (una la 5 elevi) atingându-le discret pe spate. Acestea nu trebuie să spună nimic celorlalți și rămân cu ochii închiși până când profesorul consilier va comunica toate regulile. Obiectivul vrăjitoarelor este să-i farmece pe săteni printr-o simplă atingere. Sătenii vrăjiți devin instantaneu imobili. Obiectivul sătenilor este de a se feri de vrăjitoare și de a elibera victimele vrăjite, printr-o îmbrățișare.

Reguli:

- ☐ Jocul se desfășoară fără a alerga sau a vorbi;
- ☐ Toți participanții se vor mișca în liniște;
- ☐ Cine nu respectă regulile (cine vorbește, cine aleargă, cine stă pe loc fără să fie vrăjit, cine depășește spațiul delimitat) se vrăjește automat și se imobilizează;
 - Se delimitează spațiul în care se desfășoară jocul;
- ☐ Un sătean vrăjit poate scăpa de vrajă doar dacă este îmbrățișat de un sătean care nu a fost vrăjit;
- ☐ Jocul se oprește dacă vrăjitoarele au vrăjit toți sătenii pentru că nu are cine să-i mai elibereze sau când decide profesorul consilier;
- ☐ Fairplay-ul și responsabilitatea sunt foarte importante;
- ☐ Se pot stabili 2-3 observatori care să fie atenți la respectarea regulilor. Doar ei pot să **vorbească**.

Discuții:

- Care au fost strategiile vrăjitoarelor? Dar ale sătenilor?
- Elevii au fost preocupați să nu fie vrăjiți sau să se elibereze unii pe alții?
- După ce criterii elevii care nu au fost vrăjiți i-au eliberat pe cei vrăjiți? (la întâmplare, preferențial în funcție de prietenii, dacă este fată sau băiat etc.)

II: Activități care au ca scop conștientizarea elevilor asupra problematicei persoanelor cu dizabilități și a integrării lor în societate.

Obiective:

- dezvoltarea aptitudinilor de comunicare, de lucru în echipă și de exprimare liberă a opiniilor personale;
- formarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de problematica persoanelor cu dizabilități;
- cultivarea sentimentului de respect, înțelegere, apreciere față de persoanele cu dizabilități;
- recunoașterea particularităților fizice și psihice ale persoanelor cu dizabilități, pentru a putea relaționa cu ele;
- conștientizarea elevilor asupra propriei valori, precum și a valorii oricărui individ.

□ Povestea băiatului cu doi ochi

Profesorul consilier citește elevilor povestea băiatului cu 2 ochi:

„Băiatul cu doi ochi”

„În Univers există o planetă pe care trăiesc niște ființe asemănătoare cu pământeni. Unica deosebire constă în faptul, că ei au doar un singur ochi și pot vedea noaptea la distanțe mari și chiar prin pereți. Odată, pe această planetă, s-a născut un copil cu doi ochi. Părinții au fost foarte dezamăgiți, dar îngrijeau de el cu mare dragoste. Medicii au spus că nu se poate face nimic. Copilul avea nevoie de lumină pentru a vedea noaptea, iar pentru a putea privi la distanță – de telescop. Toți considerau că el vede rău. Dar iată că într-o zi băiatul și-a dat seama că poate vedea lucruri pe care celelalte persoane nu le pot vedea – culorile. Toți locuitorii planetei deosebeau numai culorile alb și negru. El, însă, putea vedea toate culorile (și roșu, și oranj, și galben, și verde, și albastru, și mov, și maro). Și-a făcut mulți prieteni care ascultau povestirile lui despre pădurile verzi, cerul albastru și culorile florilor și ale caselor. Copiii și cei maturi se adunau pentru a asculta povestirile lui.

Când a crescut, s-a căsătorit cu o domnișoară pe care nu o deranja faptul că el se deosebea de ceilalți. Cu timpul, a încetat să mai observe că este deosebit și s-a obișnuit cu

faptul că mereu era înconjurat de oameni ce-i ascultau povestirile. În familia lui s-a născut un copil care nu se deosebea cu nimic de locuitorii planetei: avea un singur ochi”.

Discuții:

1. Ce dificultăți, după părerea voastră, avea băiatul cu doi ochi? De ce?
2. Cum v-ați fi simțit în locul băiatului cu doi ochi, dacă ați fi locuit pe planeta unde oamenii au doar un ochi?
3. Ce diferențe, în ceea ce privește abilitățile oamenilor mai cunoașteți ?
4. Dacă în clasa voastră ar fi un astfel de copil, cum v-ați purta cu el?
5. Închipuiți-vă că voi și ați nimerit pe planetă din această poveste. Alcătuiți un mesaj adresat locuitorilor de pe această planetă, despre modul în care ați dori să fiți tratați.
6. Dacă în clasa voastră ar fi un astfel de copil, cum v-ați purta cu el?

Concluzii:

Oamenii cu dizabilități pot avea aceleași abilități ca și tine, dar și competențe ce diferă de ale tale. Ei au emoții și sentimente asemănătoare nouă. Ca și noi, ei trăiesc, uneori, clipe de bucurie și fericire, iar alteori sunt singuratici, neajutorați, își fac multe griji, nu au încredere în propriile forțe. Pentru a se simți bine, persoanele cu dizabilități au nevoie să fie acceptate, înțelese și respectate de comunitatea în care conviețuiesc.

Dizabilitatea se referă la pierderea abilităților de a vedea sau de a auzi, de a se deplasa sau de a mișca părțile corpului, limitând persoanele în activitățile pe care le practică zi de zi. Dizabilitatea nu trebuie să excludă acești oameni. Ei, ca și noi, au vise și speranțe.

Orice om poate avea o dizabilitate temporară. De exemplu, când te doare capul și nu poți învăța poezia, când ți-ai fracturat mâna și nu poți scrie, când ți-ai luxat piciorul și nu poți merge. Copiii cu dizabilități, la fel ca și semenii lor, au nevoie de dragoste, atenție, prietenie, familie, educație. Ei vor să frecventeze școala, să meargă în vizită la prieteni sau după cumpărături.

□ Povestea cățelușului șchiop

Profesorul consilier citește elevilor povestea cățelușului șchiop:

În vitrina unui magazin de animale, era un afiș: „Cățeluși de vânzare“. Un băiețel de 10 ani, intră și întreabă care-i prețul unui cățeluș. Vânzătorul îi răspunde că prețul este între 100 și 150 lei. Băiețelul bagă mâna în buzunar scoate câteva monezi, numără 3 lei și întreabă: – Aș putea vedea cățelușii? Vânzătorul zâmbește, fluieră și din magazin iese afară

căteaua, iar în urma ei 5 cățeluși frumoși. Al șaselea cățeluș... rămase în urmă și nu se apropia! Băiețelul întrebă:

- De ce cățelușul ăsta șchioapătă?

Omul îi răspunse că s-a născut cu o problemă la picior și va șchiopăta toată viața!

- Ți-aș da cățelușul pe care-l dorești!, a spus băiețelul cu bucurie în glas.
- Dacă asta-i dorința ta, ți-l dau gratis!

Copilul s-a supărat și a răspuns:

- Nu-l vreau gratis, prețul lui e la fel ca și al celorlalți căței, îți voi da tot ce am la mine acum și în fiecare lună îți voi plăti 10 lei, până voi achita prețul lui întreg!
- Ești sigur că vrei acest cățeluș? Doar niciodată nu va putea fugi sau să se joace și să sară ca ceilalți!

Băiețelul s-a aplecat, și-a ridicat puțin pantalonul și i-a arătat vânzătorului aparatul de fier ce-i susținea piciorul strâmb.

- Nici eu nu pot alerga, de aceea acest cățeluș are nevoie de cineva care să-l înțeleagă! Ochii vânzătorului s-au umplut de lacrimi când i-a spus copilului:

- Mă rog și sper ca fiecare cățeluș să aibă pe cineva care să-l iubească, așa cum tu îl vei iubi pe acest cățeluș! În viață nu contează cine ești, contează ca cineva să te prețuiască și să te iubească necondiționat!

Discuții: De ce băiețelul a ales cățelușul șchiop? Ce calitate sufletească posedă băiețelul? Cum ai fi procedat tu?

☐ Prima impresie (Anexa 1):

Partea I:

Profesorul consilier roagă grupul să se așeze într-un cerc. Dacă grupul este prea mare atunci se formează două grupuri mai mici. Profesorul consilier prezintă elevilor un desen la care trebuie să se uite, fără să vorbească. Activitatea trebuie să fie destul de rapidă având în vedere că este vorba de prima impresie. Elevii nu trebuie să se gândească prea mult. După ce au privit imaginea, elevii notează pe o foaie de hârtie primul gând, prima impresie pe care au avut-o despre imagine. După ce fiecare elev a făcut acest lucru, hârtia cu impresii ajung la profesorul consilier, care citește gândurile, impresiile elevilor despre imaginea pe care au văzu-o.

Partea a II-a

☐ Profesorul consilier citește în continuare elevilor povestea lui Vlad

Vlad este un băiat de 13 ani cu dizabilități, imobilizat în scaunul cu roțile. Vlad nu aleargă, nu se zbenguie, ci stă în banca lui, așteptând să vină cineva să vorbească cu el. Nu poate merge singur, de aceea bunica vine la fiecare două ore la școală, ca să-l ducă pe Vlad la toaletă. Nu poate mânca singur, nu poate vorbi pe înțelesul tuturor. Vorbele lui sunt sunete din care distingi greu sensul cuvintelor. Totuși, colegii de clasă îl înțeleg și au ajuns să traducă și pentru profesorii noi ceea ce spune Vlad. Însă neputința lui nu l-a împiedicat să participe la olimpiada de limba română, unde un profesor a scris ceea ce îi dicta Vlăduț, iar alți doi au supravegheat examenul.

"La școală nu mi-a fost greu să mă integrez, ceilalți copii au fost foarte OK, m-au ajutat să depășesc dizabilitatea mea, m-au primit cu căldură în colectivul clasei și m-au ajutat să devin independent în spațiul clasei.

Băiatul visează să ajungă un medic bun, mai ales că îi plac biologia, fizică și matematică. "Medicina a evoluat foarte mult în ultimii 50 de ani, m-aș bucura să lucrez cu aparatură nouă care a fost inventată, în sprijinul vindecării pacienților", spune el.

Discuții: Ați avut cu toții aceeași impresie la început? Pe ce s-a bazat această impresie? Cum se raportează acest lucru la viața reală – pe ce ne bazăm impresiile inițiale? Cum credeți că vă văd ceilalți la început? Cum ne influențează prima impresie felul în care ne comportăm cu o persoană? Ce am învățat în urma acestui exercițiu? Ce o să facem data viitoare când o să formulăm primele impresii despre cineva?

Concluzia: nu putem cunoaște întreaga personalitate a omului doar cu ajutorul văzului. Totuși, când întâlnim pentru prima dată oamenii îi judecăm bazându-ne pe ceea ce vedem.

☐ Punctul negru:

Profesorul consilier pregătește un număr de postit-uri/ cartonașe egal cu numărul elevilor (de exemplu 13: 4 albastre, 4 galbene, 4 roșii și doar unul verde) și le lipește pe fruntea sau pe spatele acestora, fără ca ei să vadă ce culoare au. Sarcina elevilor este de a se grupa în funcție de culoarea pe care cred că o au. Ei nu au voie să vorbească, dar se pot ajuta între ei să se așeze în grupul celor cu care au aceeași culoare. (Clarificare: Eu nu mă pot ajuta pe mine pentru că nu știu ce culoare am, dar pot direcționa colegii întrucât vad ce culoare au ei. Colegii mă vor ajuta să ajung la grupul celor care au aceeași culoare cu a mea întrucât ei văd ce culoare am eu). Își vor da seamă că unii pot face parte dintr-un grup, iar alții vor rămâne în afară (cel care are punctul negru).

Discuții: Cum te-ai simțit când ai întâlnit pe cineva care avea aceeași culoare de post-it cu a ta? Cum crezi că s-a simțit persoana cu punctul negru atunci când nu a găsit pe nimeni? Ați colaborat ca să vă găsiți partenerii?

☐ **Intrusul:**

Profesorul consilier invită elevii să se grupeze în funcție de culoarea ochilor. Grupul cu cei mai puțini participanți (de exemplu cei cu ochii verzi) trebuie să iasă afară. Se va desemna câte un observator pentru fiecare grup. Ceilalți trebuie să formeze un cerc în care să nu permită pătrunderea altor participanți. Cei de afară se întorc, unul câte unul, încercând să pătrundă în interiorul grupului mare. Observatorii trebuie să își noteze tacticile folosite atât de cei din grupul mare cât și de cei care vor să pătrundă în interiorul acestuia, precum și replicile folosite de participanți.

Discuții: Care au fost tacticile folosite de participanți? Cum te-ai simțit făcând parte din grupul mare? Cum te-ai simțit ca intrus? Care au fost tacticile folosite? Ce și-au spus participanții? Recunoașteți acest tip de comportament în viața reală?

☐ **Profesorul consilier prezintă elevilor povestea Nicoletei**

Nicoleta s-a născut cu auz normal, fiind o fetiță veselă și foarte vorbăreață. La vârsta de 4 ani s-a îmbolnăvit grav. Boala i-a afectat auzul: de atunci nu a mai putut auzi bine, nu înțelegea ce îi spuneau părinții când i se adresau, motiv pentru care a început să vorbească din ce în ce mai rar și mai puțin. Nicoleta are prieteni dragi și îi place foarte mult să se joace cu ei. Ea preferă să privească poze cu diferite animale, să confecționeze și să dăruiască măștișoare.

Profesorul consilier explică elevilor ce este dizabilitatea de auz: O persoană cu deficiențe de auz vede oamenii vorbind, dar, din păcate, nu poate auzi ce spun aceștia. Persoanele cu dizabilitate de auz sunt lipsite parțial sau total de auz, ele înțeleg cu greu cuvintele rostite de către cei din jur. Totuși, unii oameni cu dizabilitate de auz pot vorbi și citi pe buze. Ei recurg la un limbaj aparte în care un rol important îl au mimica feței și gesturile care, ca și semnele făcute rapid cu mâna sau zâmbetele, ne exprimă emoțiile și gândurile.

☐ **Fără să auzi**

Elevii se așează față în față la o distanță de un metru între ei. Pe rând, fiecare va trebui să redea prin gesturi un enunț, iar celălalt trebuie să ghicească ce i se transmite. De exemplu:

„Mă numesc Ionel. M-am rătăcit. Mi-e frig și foame. Vreau un telefon să-mi sun părinții” sau alte propoziții.

Discuții: Ce vi s-a părut complicat în timpul discuției? Cum procedați când comunicați cu o persoană cu dizabilitate de auz?

Sugestii: Cum putem ajuta persoanele cu dizabilitate de auz?

- ✓ Povestește pe baza desenului
- ✓ Privește în ochi persoana cu care dialoghezi.
- ✓ Cere-i respectuos să stea în fața ta.
- ✓ Scrie propozițiile pe care nu le-a auzit în timpul discuției.
- ✓ Desenează personajele povestirii.
- ✓ Redă prin semne emoțiile trăite de eroii povestirii.

☐ **Profesorul consilier prezintă elevilor povestea lui Ionel**

Familia lui Ionel locuiește în scara casei noastre. Ionel nu vede și, atunci când iese la plimbare, este însoțit întotdeauna de către sora lui mai mare. Băiețelul de 9 ani și-a pierdut vederea după ce colegul lui de clasă a făcut un „experiment” cu o petardă găsită în stradă. Părinții l-au internat în spital, însă medicii au constatat că micuțul nu va mai putea să vadă. Din fericire, Ionel are o capacitate de memorare extraordinară și o voce frumoasă.

Profesorul consilier explică elevilor ce este dizabilitatea de vedere: O persoană cu dizabilitate de vedere poate realiza activitățile pe care le fac ceilalți oameni. Aceste persoane sunt lipsite total de vedere sau au vederea foarte slabă. Ei nu disting obiectele din jur și își închipuie statura unui om după natura glasului. Cu ajutorul pipăitului percep dacă un obiect este mare sau mic, dacă suprafața este aspră sau fină, dură sau moale, caldă sau rece etc. Mirosul fin le permite să găsească magazinul. Ochelarii, lupa, ecranul unui computer specializat sunt instrumente de cunoaștere a lumii. Câinii special dresați, adevărați prieteni ai persoanei cu dizabilități de vedere, îi conduc în drum spre școală, magazin, spital sau parc. Se va menționa că oamenii cu acest tip de dizabilitate reușesc să se afirme.

☐ **Fără să vezi**

Elevii se grupează câte doi. Lucru în pereche: 1. Realizați o cursă de distanță scurtă. Trasați o cărare pe podea. 2. Împărțiți-vă în perechi. Unul dintre ei este legat cu un fular la ochi. El va trebui să parcurgă un traseu cu obstacole ghidat de colegul lui. Colegii

ceilalți încearcă să îngreuneze traseul colegului punând în calea acestuia diferite obstacole. După parcurgerea cursei, rolurile se inversează.

Discuții: Cu ce dificultăți v-ați confruntat când ați realizat sarcina? Cum v-ați simțit atunci când nu puteați vedea? Cum a fost să-ți conduci partenerul?

Sugestii: *Cum putem ajuta persoanele cu dizabilitate de vedere?*

1. Oferă-i brațul tău persoanei care nu vede.
2. Permite persoanei cu dizabilități de veder să-ți atingă mâinile și fața. Aceasta îl va ajuta să te cunoască mai bine.
3. Povestește-i despre obiectele și oamenii din jur.
4. Spune-i din timp despre schimbarea de direcție pe care trebuie să o facă: la stânga ori la dreapta, unde se află scara și câte trepte sunt de urcat sau de coborât.
5. În cazul în care apar obstacole în cale, fă o scurtă pauză, înainte de a continua. Activitate pentru acasă.

□ Profesorul consilier prezintă elevilor povestea lui Cristi

Cristi are 8 ani. Din cauza unui tragic accident rutier, nu poate să meargă ca toți ceilalți copii și este imobilizat în căruciorul cu roțile. La școală, în pauze, joacă șah cu colegii de clasă, care i-au devenit și cei mai minunați prieteni din lume.

Profesorul consilier explică elevilor ce este dizabilitatea fizică: Oamenii cu dizabilitate fizică, deși se deplasează cu dificultate, pot fi activi și independenți. De asemenea, se poate întâmpla să arate diferit de ceilalți oameni. Unii nu au o mână sau un picior, alții sunt de statură foarte mică sau au spinarea încovoiată. Mișcarea sau deplasarea în spațiu este una dintre dificultățile pe care le întâmpină aceste persoane. Profesorul consilier explică elevilor că datorită efortului depus, oamenii cu dizabilitate fizică reușesc să se afirme în viață. Se va descrie exemplul unei persoane, care s-a născut cu dizabilitate fizică și care a reușit în viață.

1. Profesorul consilier leagă o eșarfa astfel încât să vă imobilizeze brațul drept al unui elev și îl roagă să scrie pe tablă ce simte în momentul respectiv.
2. Profesorul consilier leagă o eșarfa sub genunchii unui elev, imobilizându-i picioarele, și îl invită să se deplaseze până la tablă.

Discuții: Cum v-ați simțit când au apărut anumite bariere pentru realizarea sarcinilor? Cum poți ajuta aceste persoane să depășească obstacolele?

Sugestii: Cum putem ajuta persoanele cu dizabilitate fizică?

1. Nu fi mirat și nu-i arăta cu degetul când îi întâlnești.
2. Nu râde de ei, mai ales când procedează altfel decât tine.
3. Încearcă să te împrietenești cu aceste persoane, să le zâmbești – toate acestea îi vor ajuta foarte mult în viață.

☐ **Profesorul consilier prezintă elevilor povestea Dianei**

Diana s-a născut într-un sat din raionul Orhei. Dianei îi place să meargă la școală, dar însușește cu greu temele și obosește destul de repede. De curând a luat premiul I la un concurs de cântece populare moldovenești.

Profesorul consilier explică elevilor ce este dizabilitatea intelectuală. Oamenii cu dizabilități intelectuale pot dansa, cânta. Ei participă la competiții sportive și pot îndeplini multe alte activități. Ei întâmpină dificultăți de învățare, ascultare, scris, vorbit, citit și gândire. Totodată se va menționa, că acești oameni pot face multe alte lucruri.

Sugestii: Cum puteți ajuta persoana cu dizabilitate intelectuală?

1. Oferiți-i sprijinul vostru pentru ca să înțeleagă tema, lecția, mai ales dacă vă cere ajutorul.
2. Nu faceți glume pe seama acestor persoane, tratați-i cu îngăduință.
3. Fiți înțelegători și învățați să aveți răbdare: de exemplu, să mai explicați o dată ceea ce nu au înțeles.

☐ **Profesorul consilier prezintă elevilor povestea Anei**

Ana, din cauza bolii, nu a fost niciodată la școală. Profesorii vin acasă la ea și o ajută să-și pregătească temele. Ea nu are prieteni și se simte singură. Părinții i-au dăruit o pisică, pe care Ana a îndrăgit-o foarte mult. Totuși, cel mai mult Ana își dorește să se joace cu copiii.

Discuții:

1. Cu ce probleme se confruntă Ana?
2. De ce are nevoie Ana ca să simtă bine?
3. Ce poți face tu pentru Ana?

Concluzia: Copiii cu dizabilități, la fel ca și semenii lor, au nevoie de dragoste, atenție, prietenie, familie, educație. Ei vor să frecventeze școala, să meargă în vizită la prieteni sau după cumpărături. Însă, din păcate, acești copii se confruntă uneori cu diverse probleme.

☐ **Joc de rol:**

Profesorul consilier grupează elevii în echipe de câte 4 -5, în funcție de numărul de participant. Fiecare echipă va primi câte o sarcină de lucru, pe care o vor rezolva în grup și o vor prezenta celorlalți colegi, care vor evalua rezolvarea ei. Soluția prezentată poate fi completată sau discutată de ceilalți, caz în care trebuie aduse și justificări sau argumentări.

Situația 1: un elev, care va fi desemnat de membrii echipei, va juca rolul deficientului de vedere, fiind legat cu o banderolă peste ochi.

Cerința: ora s-a terminat, elevii trebuie să se îmbrace, să-și strângă lucrurile și să plece acasă.

- exemplificați;
- schimbați rolurile și repetați jocul;
- relatați colegilor cum v-ați simțit fiecare în pielea jucat.

Situația 2: un elev, care va fi desemnat de membrii echipei, va juca rolul deficientului de auz, având vată în urechi, punându-și mâinile pe urechi a.î. să nu audă (trebuie să fie foarte sincer) sau aplecându-i-se pe urechi căști fonice.

Cerința: ceilalți membri ai echipei, așezați în spatele lui, îi vor da comenzi pentru a executa câteva acțiuni: (să meargă la tablă, să se ridice sau să se așeze, să aducă un creion etc).

- exemplificați;
- schimbați poziția, așezându-vă în fața "deficientului" și repetați jocul.
- elevul deficient va spune cum s-a simțit în timpul exercițiului;
- ceilalți elevi vor relata clasei ce metode au simțit că trebuie să folosească, pentru a comunica mai ușor cu celălalt.

☐ **Cum reacționați ?**

Profesorul consilier dezbate cu elevii următoarele situații:

Situația 1: *Te afli în excursie cu colegii. Doamna dirigintă a fost de acord să jucați un meci de fotbal, în poiană lângă care faceți popas. Prin tragere la sorți, ești în echipă cu Ionuț, băiețelul care poartă încălțăminte specială, din cauza unui picior mai scurt.*

Primul gând al tău este că echipa ta va pierde meciul din acest motiv, ceea ce n-ai dori să se întâmple. Cum reacționezi?

Situația 2: *În cadrul unui proiect, doamna diriginta a propus elevilor clasei ca, lucrând în echipă, colegii de bancă să realizeze câte un colaj cu materiale din natură, pe tema "Toamna în școală". Lucrările vor fi folosite pentru a crea o atmosferă de toamnă în clasă și pentru a împodobi spațiul sălii de clasă.*

Tu stai în bancă cu Irina, fetița care nu reușește să învețe tabla înmulțirii. Totuși, doamna dirigintă așteaptă lucrarea voastră, alături de celelalte. Cum răspunzi acestei sarcini?

Situația 3: *Ai terminat orele și te îndrepti spre casă. La poarta școlii treci pe lângă Olguța, colega de la clasa vecina, cea care te-a învins la campionatul de șah al școlii. Știi și tu, că toți elevii școlii, că Olguța are în locul mâinii drepte o proteză, în urma unui accident nefericit. Plânge și îți spune că un alt coleg a jignit-o în legătură cu problema ei.*

Cum crezi că poți aduce zâmbetul pe fața și liniștea în sufletul Olguței?

☐ **Exercițiu Creatorul de povești**

O alternativă la citirea poveștilor este aceea de a încuraja copilul să creeze o poveste; astfel el va proiecta ideile din viața sa asupra personajelor sau se poate include pe sine ca personaj în poveste sau poate descrie în poveste evenimente din propria sa viață.

Copiii, în general, au nevoie de un model de la profesor pentru a înțelege procesul de creare de povești. De obicei, începem prin a le spune copiilor: *Astăzi ne vom spune povești unul altuia. Eu voi începe și când mă opresc aș vrea să continui tu.* Aceasta îi va permite profesorului să aleagă o temă și să încurajeze copiii să exploreze probleme asemănătoare cu ale lor. *(putem să construim un caz al unui copil cu cerințe educative speciale care are probleme de integrare începând de la faptul că ceilalți copii i se adresează cu apelativul "handicapat"...)*

☐ **Cercul feed back-ului social.**

Este posibil ca un copil să înțeleagă că prin comportamentul său a făcut rău colegului, dar să nu înțeleagă de ce nu este bine să facă rău celorlalți. Realizând cercul feed back-ului social facem în așa fel încât consecințele propriului comportament să se răsfrângă asupra copilului *(de exemplu, când îți lovești colegul îl faci să sufere, îl rănești și când îl rănești el nu va dori să se joace cu tine. Când lovești copiii ei nu vor mai dori să se joace cu tine).* Consilierul școlar poate supune analizei diverse situații legate de marginalizarea și chiar excluderea persoanelor cu cerințe educative speciale.

☐ **Povestea mea**

Se prezintă scrisoarea deschisă a unei adolescente cu dizabilități și se aplică **Metoda pălăriilor gânditoare (explicațiile privind folosirea metodei se găsesc în Anexa 3):**

“Sufăr de sindromul Moebius, o boală neurologică rară. Câțiva dintre nervii cranieni nu s-au format corect, lăsându-mă cu paralizie facială și o greutate în vorbire. Problema vorbirii este cea de care mă lovesc de cele mai multe ori....

Am fost astăzi la Starbucks și mi-am comandat ceea ce consumam de obicei. De regulă chelnerița înțelegea din prima încercare ce anume îmi doresc să comand, însă astăzi a fost nevoie de mai multe încercări pentru a o face să înțeleagă. Pe lângă asta exista și un blender în funcțiune pe fundal, lucru care făcea lucrurile și mai dificile decât erau deja, iar lucrurile de genul acesta care mi se întâmplă în public îmi aduc aminte că, ei bine, sunt diferită.

Ultimii doi ani pe care i-am petrecut într-un program de jurnalism m-au schimbat. Nu voi mai lăsa nimic să mă dea înapoi pe motivul bolii mele. Am realizat anumite lucruri pe parcursul programului. A reușit să mă formeze personal, și m-a făcut să realizez că dacă vreau să trăiesc cu adevărat, nu pot lăsa sindromul Moebius să mă dea înapoi.

Un lucru important pe care l-am realizat a fost acela că există întotdeauna o cale alternativă prin care să rezolvi un lucru. Am folosit foarte mult e-mailul în acea perioadă. E mult mai eficient pentru mine decât un apel telefonic. Iar când sunt nevoită să-mi dau numele la doctor sau la bibliotecă spre exemplu, de obicei arăt permisul de conducere, lucrurile sunt mult mai simple așa. Dacă răul devine și mai rău recurg la scrisul explicațiilor pe hârtie.

Sunt atâtea lucruri în viață care se află dincolo de ce poți avea în zona de confort. Faptul că m-am dus într-un mediu unde nu cunoșteam pe absolut nimeni, mă terifia, dar am dat de niște oameni extraordinari care au rămas în viața mea până în momentul de față. Consider că e necesar să-ți asumi riscuri și să accepți diverse provocări, doar așa vei reuși să evoluezi ca persoană. Aceste lucruri te vor ajuta să îți dai seama cine ești cu adevărat în viață. Eu îmi doresc să lucrez voluntar și eventual să lucrez pentru companii de tip non-profit, vreau să călătoresc și să scriu o carte.

Cel mai mare lucru pe care l-am realizat în ultima vreme a fost acela că am reușit să atenționez și să informez lumea asupra sindromului Moebius sau a altor dizabilități. Fiind persoane cu diverse condiții medicale, suntem un fel de avocați. Ne putem împărtăși poveștile cu restul lumii și putem să transformăm întregul mediu în unul mult mai tolerant pentru toți. Asta e ceea ce-mi doresc să fac în viață- să fiu avocat și să atenționez. Majoritatea

scriiturilor mele din timpul colegiului se referă la dizabilități, iar asta este adevărata mea pasiune în viață. Avem cu toții o voce. Haideți să o folosim atât pentru noi înșine cât și pentru ceilalți!.

III. Activități care au ca scop conștientizarea elevilor cu privire la faptul că un copil cu dizabilități are dreptul la o viață decentă și deplină. El are dreptul la îngrijire, educație, asistență medicală și instruire specială.

Drepturi și responsabilități (Anexa 2)

Elevii numără din 2 în 2. Cei cu numărul 1 trec într-o parte a sălii de clasă, cei cu numărul 2 în cealaltă parte. Elevii cu numărul unu primesc câte un cartonaș cu drepturi, iar cei cu numărul doi câte un cartonaș cu responsabilități. Sarcina elevilor este de a-și găsi perechea: un drept cuplat cu o responsabilitate.

□ Profesorul consilier prezintă elevilor povestea lui Vasilică

Vasilică a împlinit 7 ani și visul său este să meargă neapărat la școală. El nu se poate mișca de sine stătător, de aceea folosește un scaun cu roțile. Bunica, care are grijă de el, i-a spus că nu va putea urma școala, deoarece ea se află la o distanță mare și nu dispune de rampe.

Întrebări adresate elevilor:

1. Ce drepturi ale lui Vasilică sunt încălcate?
2. Ce trebuie de făcut ca să fie respectate drepturile lui Vasilică?
3. În ce mod sunt respectate drepturile copilului în clasă și în școala voastră?
4. Ce putem face pentru copiii ale căror drepturi sunt neglijate?
5. Redactează o compunere pe tema: „Toți copiii sunt egali în drepturi”.

□ Drepturile copilului

Elevii sunt împărțiți în 5 grupe. Fiecare grup primește o povestioară care sugerează un drept al copilului și are sarcina de a identifica despre ce drept este vorba și de a reprezenta printr-un desen povestioara primită și de a-i da un titlu sugestiv:

Grupa nr.1 primește următoarea povestioară: Maria are o surioară nou-născută. Tatăl ei și mama au hotărât să-i dea numele Ana. Azi tata a adus certificatul de naștere al micuței. De acum familia lor mai are un membru: Ana Vasilache.

Grupa nr. 2 primește următoarea povestioară: Este prima zi de școală. Marin merge la școală cu ghiozdanul plin de caiete. Doamna învățătoare îi va da manualele necesare și îl va ajuta să pătrundă în tainele minunate ale învățaturii.”

Grupa nr.3 primește următoarea povestioară: Alina este bolnavă. Are febră și tușește foarte tare. Părinții ei sunt tare îngrijorați. Tatăl fetei sună la Serviciul de ambulanță și solicită venirea unui medic. Salvarea sosește imediat. Doctorul o consultă pe fetiță și îi prescrie medicamentele necesare.

Grupa nr. 4 primește următoarea povestioară: După școală, Sorin și-a făcut temele. Acum el iese afară împreună cu prietenii săi. Și-a luat mingea și bicicleta. Se va bucura de frumusețea zilelor de primăvară.”

Grupa nr. 5 primește următoarea povestioară: „Azi în clasa noastră a venit un coleg nou. Se numește Mihai. El are o dizabilitate fizică și folosește scaunul rulant. Mihai este colegul nostru.”

Turul galeriei 20 minute Elevii vor realiza desene. După terminarea acestuia, toate desenele sunt expuse în fața clasei. După afișarea desenelor fiecare grupă explică desenul realizat, precizând dreptul sugerat de text și motivând alegerea titlului.

IV. Activități care se vor desfășura în data de 6 decembrie 2017

1. **Ghirlanda solidarității:** Copiii primesc o fâșie de hârtie colorată din coli A4, de lățime de 3 cm și lungime egală cu lungimea foi pe care notează îndemnuri pozitive persoanelor cu dizabilități, familiilor acestora, precum și celorlalți indivizi care vin în contact cu ei și care, prin ceea ce fac, ar putea sprijini integrarea lor în societate și desfășurarea unei activități cât mai normale. Cu scrisul spre exterior fâșiile sunt unite pentru a rezulta o ghirlandă, după cum urmează:

Pasul 1:

Fâșiile se îndoaie la jumătate.

Pasul 2:

Pentru a crea forma de inimă, se curbează fâșiile de hârtie colorată până când capetele necapsate se unesc, apoi se capsează..

Pasul 3

Inima realizată se introduce cu partea îndoită într-o nouă fâșie de hârtie îndoită și se capsează.

Noile fâșii introduse vor reprezenta partea superioară a următoarei inimi.

Pasul 4:

Se continuă procesul până când s-a obținut o ghirlandă care să cuprindă toate inimile elevilor
participanți la activitate.

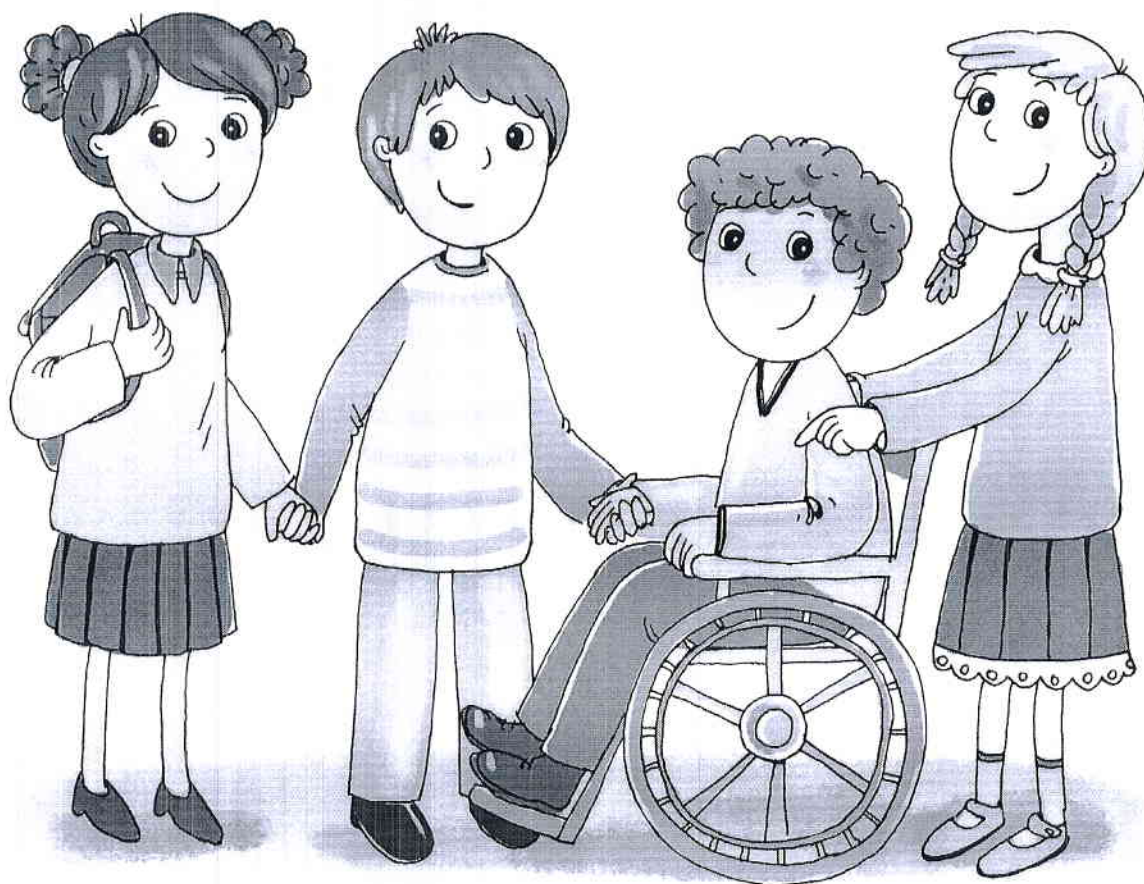
☐ **Puntea înțelegerii și acceptării diferențelor**

Pe holul școlii profesorul consilier lipește coli flipchart și desenează (sau decupează) imaginea unui pod. Împreună cu câțiva elevi invită în timpul pauzelor cadrele didactice și elevii să participe la realizarea unui pod care să sugereze ideea de acceptare, înțelegere, integrare. Se realizează cartonașe cu literele alfabetului (mai puțin X, Y, W, Q) care se amestecă.

Organizatorii invită cadrele didactice și elevii să extragă un cartonaș și să noteze pe un post-it, cartonaș colorat sau direct pe coală (cu markere de culori diferite) un cuvânt care să înceapă cu litera extrasă și care să sugereze ideea de acceptare, înțelegere, integrare, într-un cuvânt de școală prietenoasă. Cartonașele/post-it-urile colorate se lipesc pe pod sub forma unor cărămizi pentru a ilustra ideea de a construi împreună. Dacă se scrie direct pe desen, cuvintele notate de elevi se delimitează tot sub forma unor cărămizi unite între ele.

Li se explică participanților că fiecare om este unic, cu punctele lui tari și punctele slabe, că nimeni nu este perfect. Avem trăsături diferite, nevoi diferite, așteptări diferite, vise diferite, idei, gânduri, opinii diferite. Dacă putem înțelege acest lucru, putem construi între noi relații durabile, rezistente, pozitive.

Anexa 1

1. Copiii au dreptul să fie protejați de conflicte, răutate, exploatare și neglijență.
2. Copiii au responsabilitatea să nu se bată sau să fie răi unii cu ceilalți.

1. Copiii au dreptul la un mediu curat acasă, la școală sau oriunde s-ar afla.
2. Copiii au responsabilitatea să facă ceea ce pot pentru a avea grijă de mediu.

1. Copiii au dreptul să fie educați.
2. Copiii au responsabilitatea să învețe cât de mult pot și să-i ajute și pe alții să învețe.

1. Copiii au dreptul libertății gândului și a religiei.
2. Copiii au responsabilitatea să respecte gândurile și religiile altor oameni.

1. Copiii au dreptul să fie auziți.
2. Copiii au responsabilitatea să îi asculte pe alții.

1. Copiii au dreptul la îngrijire medicală adecvată.
2. Copiii au responsabilitatea de a avea grijă de sănătatea lor.

1. Copiii au dreptul să fie iubiți și respectați.
2. Copiii au responsabilitatea să arate dragoste și respect celorlalți.

1. Copiii au dreptul să facă greșeli.
2. Copiii au responsabilitatea să învețe din greșelile lor.

1. Copiii au dreptul să fie hrăniți adecvat.
2. Copiii au responsabilitatea să nu arunce mâncarea.

1. Copiii au dreptul să se relaxeze, să se joace, să se implice într-o gamă largă de activități.
2. Copiii au responsabilitatea să-i includă pe ceilalți copii în jocurile și activitățile lor.

DREPTURI Anexa 2

Copiii au dreptul să fie
protejați de conflicte,

răutate, exploatare și
neglijență.

Copiii au dreptul la un
mediu curat acasă, la școală
sau oriunde s-ar afla.

Copiii au dreptul libertății
gândului și a religiei.

Copiii au dreptul să fie
auziți.

Copiii au dreptul la îngrijire
medicală adecvată.

RESPONSABILITĂȚI

Copiii au responsabilitatea
să nu se bată sau să fie răi
unii cu ceilalți.

Copiii au responsabilitatea
să facă ceea ce pot pentru a
avea grijă de mediu.

Copiii au responsabilitatea
să respecte gândurile și
religiile altor oameni.

Copiii au responsabilitatea
să îi asculte pe alții.

Copiii au responsabilitatea
de a avea grijă de sănătatea
lor.

Copiii au dreptul să facă greșeli.

Copiii au responsabilitatea să învețe din greșelile lor.

Copiii au dreptul să fie hrăniți adecvat.

Copiii au responsabilitatea să nu arunce mâncarea.

Copiii au dreptul să se relaxeze, să se joace, să se implice într-o gamă largă de activități.

Copiii au responsabilitatea să-i includă pe ceilalți copii în jocurile și activitățile lor.

Copiii au dreptul să fie iubiți și respectați.

Copiii au responsabilitatea să arate dragoste și respect celorlalți.

Anexa 3

Metoda pălăriilor gânditoare ("thinking hats")

Este o metodă interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt 6 pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine.

Culoarea pălăriei este cea care definește rolul!

✓ Pălăria albă

Oferă o privire obiectivă asupra informațiilor. Este neutră și obiectivă. Este concentrată pe fapte obiective și imagini clare. Stimulează gândirea obiectivă. Gânditorul pălăriei albe este disciplinat și direct. Albul (absența culorii) indică neutralitatea.

✓ Pălăria roșie

Este perspectiva imaginației și sentimentelor. Oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor. Roșu poate însemna și supărarea sau furia. Descătușează stările afective. Purtând pălăria roșie, gânditorul poate spune așa: *"Așa simt eu în legătură cu..."*. Această pălărie legitimează emoțiile și sentimentele ca parte integrantă a gândirii. Ea face posibilă vizualizarea, exprimarea lor. Cel ce privește din această perspectivă nu trebuie să-și justifice feeling-urile și nici să găsească explicații logice pentru acestea.

✓ Pălăria neagră

Exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata. Oferă o perspectivă tristă, sumbră asupra situației în discuție. Este perspectiva gândirii negative, pesimiste. Este pălăria *avertisment*, concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor. Gânditorul pălăriei negre punctează ceea ce este rău, incorect și care sunt erorile. Explică ce nu se potrivește și de ce ceva nu merge; care sunt riscurile, pericolele, greșelile demersurilor propuse. Nu este o argumentare, ci o încercare obiectivă de a evidenția elementele negative. Se pot folosi formulări negative, de genul: *"Dar dacă nu se potrivește cu..."*

"Nu numai că nu merge, dar nici nu..."

✓ Pălăria galbenă

Culoarea galben simbolizează strălucire, optimism. Este gândirea optimistă, constructivă pe un fundament logic. Oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației. Este simbolul gândirii pozitive și constructive, al optimismului. Se

concentrează asupra aprecierilor pozitive, așa cum pentru pălăria neagră erau specifice cele negative. Exprimă speranța; are în vedere beneficiile, valoarea informațiilor și a faptelor date. Gânditorul pălăriei galbene luptă pentru a găsi suporturi logice și practice pentru aceste beneficii și valori. Oferă sugestii, propuneri concrete și clare și cere un efort de gândire mai mare.

✓ **Pălăria verde**

Exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă. Este simbolul producției de idei noi, inovatoare. Simbolizează gândirea creativă. Căutarea alternativelor este aspectul fundamental al gândirii sub pălăria verde. Este folosită pentru a ajunge la noi concepte și noi percepții, noi variante, noi posibilități. Gândirea laterală este specifică acestui tip de pălărie. Cere un efort de creație.

✓ **Pălăria albastră**

Exprimă controlul procesului de gândire. Supraveghează și dirijează bunul mers al activității. Este preocuparea de a controla și de a organiza. Este pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfășurate. E gândirea destinată să exploreze subiectul. Pălăria albastră este “dirijorul orchestrei” și cere ajutorul celorlalte pălării. Gânditorul pălăriei albastre definește problema și conduce întrebările, reconcentrează informațiile pe parcursul activității și formulează atât ideile principale cât și concluziile la sfârșit. Monitorizează jocul și are în vedere respectarea regulilor. Rezolvă conflictele și insistă pe construirea demersului gândirii.

Cum funcționează această metodă în cazul rezolvării de probleme?

• **Pălăria albastră:** *definește problema.*

• **Pălăria albă:** *oferă informațiile și materialele disponibile în legătură cu problema discutată.*

• **Pălăria verde:** *vizează soluțiile posibile.*

• **Pălăria galbenă:** *are în vedere posibilitățile reale de realizare a soluțiilor propuse.*

• **Pălăria neagră:** *evidențiază slăbiciunile fiecărei soluții date propuse.*

• **Pălăria albă:** *leagă soluțiile de informațiile disponibile, răspunzând la întrebări de genul: “Au soluțiile propuse o bază informațională?”*

• **Pălăria roșie:** *stimulează participanții să răspundă la întrebări de genul: “Ce simțiți în legătură cu soluțiile propuse?”*

• **Pălăria albastră:** *alege soluția corectă și trece mai departe.*

Cu sistemul pălăriilor gânditoare există ocazia de a fi **Folosește întrebările:**
negativist la un moment dat (sub pălăria neagră), iar în alt- *Ce informații avem?*
moment să renunțe la negativism, încercând o altă pălărie,
verde, de exemplu: *- Ce informații lipsesc?*

Pălăria albă

- gândește ca o foaie albă care este imparțială și deține informații.

- Ce informații am vrea să avem?

- Cum putem obține informațiile dorite?

Pălăria

roșie Folosește formulări de tipul:

- exprimă emoțiile, temerile, intuițiile, sentimentele; - *Punându-mi pălăria roșie, uite cum privesc eu lucrurile ...*
- nu se justifică;
- aprinde simțămintele.

- Sentimentul meu e că...

- Nu-mi place felul cum s-a procedat.

- Intuiția îmi spune că...

Pălăria neagră

- judecă critic;
- gândește logic, negativ;
- atenționează asupra a ceea ce nu poate fi făcut, a ceea ce e riscant sau periculos.

Folosește întrebările:

- Care sunt erorile?

- Ce ne împiedică?

- La ce riscuri ne expunem?

- Ne permite regulamentul?

Pălăria galbenă

- gândește optimist, logic și pozitiv;
- explorează avantajele și posibilitățile.

Folosește întrebările:

- Care sunt obiectivele?

- Pe ce se bazează aceste idei?

- Care sunt avantajele?

- Cum voi/ vom ajunge aproape de această viziune (perspectivă)?

Pălăria albastră

Folosește întrebările:

- controlează procesul gândirii pentru ca aceasta să devină- *Putem să rezumăm punctele de mai productivă și organizează acțiunea; vedere expuse?*

- supervizează, sistematizează concluziile, comentează, - *Care e următorul pas?*
dirijează și conduce către pasul următor.

- *Care sunt ideile principale?*

- *Să nu pierdem timpul și să ne concentrăm asupra..., nu credeți?*

Avantajele metodei “Pălăriilor gânditoare”

- ✓ stimulează creativitatea participanților, gândirea colectivă și individuală;
- ✓ dezvoltă capacitățile sociale ale participanților, de intercomunicare și toleranță reciprocă, de respect pentru opinia celuilalt;
- ✓ încurajează și exersează capacitatea de comunicare a gânditorilor;
- ✓ dezvoltă competențele inteligenței lingvistice, inteligenței logice și inteligenței interpersonale;
- ✓ este o tehnică ușor de folosit, aplicabilă unei largi categorii de vârste;
- ✓ poate fi folosită în diferite domenii de activitate și discipline;
- ✓ este o strategie metacognitivă ce încurajează indivizii să privească conceptele din diferite perspective;
- ✓ determină și activează comunicarea și capacitatea de a lua decizii;
- ✓ încurajează gândirea laterală, gândirea constructivă, complexă și completă.

Fiecare pălărie gânditoare reprezintă un mod de gândire oferind o privire asupra informațiilor, sentimentelor, judecăților, atitudinii pozitive, creativității, controlului.

Bibliografie:

- ◆ http://observatorul.ro/Social/Dizabilitatea-nu-este-un-impediment_2676
- ◆ Punte către înțelegere. Educație pentru incluziune, toleranță, acceptare/ KHSIMA/ Programul Comunitate Incluzivă-Moldova, elaborată de Angela Cara și Marcela Dilion, Chișinău: Editura ARVA Color SRL 2012
- ◆ Incluziunea socio-educățională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii Ghidul apare în cadrul proiectului “Incluziunea educațională a copiilor de vîrstă preșcolară din Republica Moldova”, realizat de către Asociația Obștească “Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin”, Criuleni, cu suportul Agenției de Dezvoltare din Republica Cehia și Asociației “ADRA”, Republica Cehia. Coordonatorul proiectului: Alexandra GRAJDIAN, Director Executiv AO FCPS